

Handläggare
Lars Ericsson
Telefon: 08 - 508 11 818

Till
Servicenämnden
2017-09-19

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Servicenämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anna-Karin Sandén
Tf förvaltningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 ska fastställas vilket ska vara vägledande för stadens arbete på området.

Förvaltningen stödjer förslaget till program som bedöms vara väl genomarbetat och ge tydliga utgångspunkter för stadens arbete med barns rättigheter.

Förvaltningen framhåller i övrigt vikten av att genomförandet av programmet stöds genom utbildningsinsatser samt att det med utgångspunkt från förslaget kan övervägas hur rättighetsperspektivet ska användas i stadens kvalitetsarbete för att öka måluppfyllelsen.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben i samarbete med upphandlingsverksamheten. Jämställdhetsanalys har utförts enligt stadsledningskontorets direktiv.

Ärendet har behandlats på förvaltningsgruppen 2017-09-12.

Bakgrund

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 ska fastställas vilket ska vara vägledande för stadens arbete på området.

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till servicenämnden m fl för yttrande senast 2017-09-25.

Sammanfattning av remissen

Förslaget till program utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som Sverige antog 1990 samt den nationella strategin för att stärka barnets rättigheter (2010). Programmet tar också sin utgångspunkt i visionen *Ett Stockholm för alla* där alla barn och unga har lika goda möjligheter oavsett barnets eller dess föräldrars bakgrund, hudfärg, kön, sexuella läggning, språk, religion eller funktionsnedsättning.

Syftet med programmet är att säkerställa barnets rättigheter och förbättra flickors och pojkars levnadsvillkor. Programmet ska därmed medverka till att kvalitetssäkra stadens verksamheter och bidra till ett jämlikt och jämställt, icke-diskriminerande och hållbart samhälle. Med detta som grund förslås följande fokusområden för stadens arbete:

- Beslutsfattare och medarbetare ska beakta barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet
- Barns rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering ska säkerställas
- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka och få sina åsikter respekterade
- Barn och vuxna ska ha kunskap om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken
- Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att implementera programmet inom sina respektive organisationer vilket ska ske inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. Detta ansvar omfattar också att säkerställa att det finns tillräcklig kunskap inom organisationen för arbetet med barns rättigheter, både hos medarbetare och inom ledningsfunktioner.

Arbetsmetoderna ska på ett systematiskt och långsiktigt sätt stärka barnets rättigheter i beslut och åtgärder. Beslut och åtgärder som rör enskilda barn såväl generella beslut och åtgärder ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Grundläggande i arbetet med barnets rättigheter är att synliggöra, utreda och analysera vilka konsekvenser förslag och beslut får för det enskilda barnet, en grupp barn eller barn generellt. Det är nödvändigt att dessa frågeställningar är med tidigt i arbetsprocessen så att barns delaktighet och barnperspektivet får reell effekt vid beslutsfattandet. Vidare är det viktigt att grupper av barn eller enskilda barn som är särskilt missgynnade eller utsatta identifieras.

För att barnperspektivet och barnrättsperspektivet ska uppmärksammas innan beslut fattas i ärenden där barn påverkas ska beslutsunderlag (exempelvis tjänsteutlåtanden) innehålla en barnchecklista. När barn påverkas ska barnets bästa utredas och beaktas. Barnet ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter vilka ska ges betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Vid beslut av övergripande och strategisk karaktär ska en barnkonsekvensanalys göras vilket är fördjupad analys av beslutets konsekvenser för barn.

Så långt det är möjligt ska programmet i också tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer

Kommunstyrelsen ansvarar för att i samband med implementering av programmet genomföra introducerande utbildningsinsatser för förvaltnings- och bolagsledning och nyckelpersoner.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen stödjer förslaget till program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018-2022. Programmet bedöms vara väl genomarbetat och tydligt anknyta till FN:s barnkonvention, till den nationella strategin och lagstiftningen på området samt till stadens vision. Med tanke på målen i kommunfullmäktiges budget

2017 samt den framträdande plats som barnkonventionen och barnrättsfrågorna har i svensk lagstiftning och samhälle är det väl motiverat att staden antar ett särskilt program för detta område.

I programmet förslås fem fokusområden med tillhörande mål för stadens arbete vilka tydligt anknyter till flera av målen i den nationella strategin för att stärka barnets rättigheter. Härmed ges tydliga och relevanta utgångspunkter för stadens arbete med dessa frågor. För att ytterligare förtydliga vad det innebär att införliva ett barnperspektiv i organisationen kan skrivningen gärna utvecklas något på denna punkt. Detta exempelvis genom att framhålla att barnperspektivet handlar om attityder, kunskaper och arbetssätt samt att det speglar synen på barnen som fullvärdiga medborgare och kompetenta individer vilka ska bemötas med respekt i alla sammanhang.

Enligt förslaget ska nämnder och bolagsstyrelser ansvara för att det finns tillräckliga kunskaper för att integrera barnrättsperspektivet i verksamheterna såsom exempelvis gällande barnkonventionen, stadens program samt om barns rättigheter och levnadsvillkor i relation till verksamhetsområdena. Inte minst är det viktigt att stadens medarbetare får mer kunskap om barns rättigheter och barnperspektivet för att kunna stärka dessa genom den egna verksamheten. Behovet av kompetensutveckling på området är sannolikt ganska stort och det är angeläget att genomförandet att programmet kan stödjas på ett bra sätt genom de utbildningsinsatser som kommunstyrelsen ska ansvara för.

För att kunna nå de angivna målen i programmet behövs det sannolikt relativt omfattande insatser inom stadens organisation, både gällande arbetssätt i stadens kontakt med enskilda personer samt avseende mer allmänt främjande insatser för grupper av barn och unga samt på en övergripande nivå.

För att stärka uppfyllelsen av programmets mål om likvärdiga förutsättningar för barn att utvecklas och om social hållbarhet kan det vara värt att närmare överväga hur barnrättsperspektivet ska användas i stadens kvalitetsarbete. Här innehåller programmet en bra grund som handlar om att barn och vuxna ska ha kunskap om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken, dvs hur rättigheterna kan tillgodoses i verksamheten. Det framhålls också att information om detta behöver anpassas till olika barns och föräldrars behov och förutsättningar. För att fortsätta resonemanget om detta arbetssätt kan an det här gärna tilläggas att även verksamheten/insatserna för barnet anpassas på liknande sätt för att

svara upp mot rättigheterna, skapa likvärdighet, delaktighet för barn och föräldrar samt främja barnets utveckling.

I förslaget anges att programmet, så långt det är möjligt, även ska tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer. Här vill förvaltningen framhålla att det vid kravställande om sociala eller demokratiska hänsyn vid stadens upphandlingar, är av stor vikt att dessa aktivt följs upp under avtalsperioden så att de ställda kraven uppfylls. Ett aktivt arbete med avtals- och leveransuppföljning, särskilt vad gäller sociala krav, liksom det decentraliserade ansvaret inom staden vad gäller upphandling och ingångna avtal, förutsätter att det inom varje nämnd finns erforderlig upphandlingskompetens och de resurser som krävs för att bedriva ett systematiskt inköps- och upphandlingsarbete. Därutöver är det viktigt med en aktiv samverkan och samordning av kravställandet inom staden för att bidra till enhetlighet och därmed underlätta för leverantörer i deras arbete med anbudsgivning med mera.

Jämställdhetsanalys

Enligt kommunfullmäktiges beslut ska nämnder och bolagsstyrelser i samband med beslutfattande göra en jämställdhetsanalys. Beslutsunderlag, exempelvis tjänsteutlåtanden, ska där det är relevant innehålla en jämställdhetsanalys.

Förvaltningens har genomfört en analys och konstaterar att jämställdhetsperspektivet på olika sätt kan beröras vid stadens arbete med att tillgodose barns rättigheter och barnperspektivet i all verksamhet. Här är det givetvis viktigt att alltid, vid planering, utförande och uppföljning av arbete och beslut, arbeta för att kvinnors och mäns, flickors och pojkars intressen och möjligheter kan tillgodoses och tas tillvara på ett likvärdigt sätt. Detta handlar om att ha en helhetssyn på mänskliga rättigheter (s k intersektionellt perspektiv). I övrigt ger förvaltningen inte några synpunkter om detta i ärendet.

Bilaga

Remiss från kommunstyrelsen:

1. Program för barnets rättigheter i Stockholms stad 2018-2022
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande